

På grund af hvad jag här anført och under åberopande af hvad i denna fråga förekommit vid 1876 års riksdag, vågar jag vördsamt anhålla,

att Riksdagen för sin del besluter en författning, så lydande:

Häri genom förordnas, att 3 § i 25 kapitlet byggningsbalken skall upphöra att gälla från och med 1888 års utgång.

Om remiss till lagutskottet anhålles.

Stockholm den 28 januari 1887.

A. P. Danielson.

N:o 123.

Af herr W. Farup, om tillägg till §§ 8 och 12 i gällande bevillningsförordning.

Genom nådig proposition till Riksdagen år 1883, angående allmänna bevillningen, föreslog Kongl. Maj:t, bland annat, att i § 8 af då föreslagna bevillningsstadgan bestämmelse skulle intagas derom, att bevillning skulle utgöras för inkomst genom skogsafverkning å egen eller annans mark för annat ändamål än husbehof, eller genom försäljning af växande eller afverkad skog.

Samma års bevillningsutskott hemställde med anledning häraf till Riksdagen, att bevillning skulle erläggas för inkomst genom försäljning

eller afverkniug af skog å annans mark, äfvensom å egen mark, när genom sådan försäljning eller afverkning egendomens värde minskades.

Enligt chefens för finansdepartementet anförande till statsrådsprotokollet den 8 januari 1883, hade det ditills varit vanligt, att bevillning för inkomst af skogsafverkning å annans mark blifvit påförd i sammanhang med den öfriga rörelsen (sågverksrörelsen m. m.), hvarigenom de kommuner, der skogsafverkningsrörelsen drefs, gingo förlustiga alla bidrag ifrån denna rörelse till sådana kommunens behof, som utdebiteras efter bevillningsgrund, en olägenhet, som den kongl. propositionen afsåg att afhjelpa.

Utskottets här ofvan anförda hemställan bifölls af Första, men afslogs af Andra Kammaren.

De olägenheter, som uppstått genom att kommunerna å de orter, der afverkning drefs, gingo förlustiga alla bidrag från denna rörelse till sina utskylder, hvilket förhållande framkallat ett stort och berättigadt missnöje, stodo alltså fortfarande kvar, och, hvad som värre är, genom frågans behandling i sammanhang med annan rörelse, som dermed icke är på något sätt jemförlig, har man numera till och med kommit till det öfverraskande resultat, att inkomst af sådan rörelse, som uppstår på grund af genom köp förväfvad afverkningsrätt till skog på annans mark, icke lagligen kan påföras bevillning.

Utan att ana, att, då nu gällande bevillningsförordning § 8 mom. 2 litt. d föreskrifver, att bevillning skall erläggas för *»all annan i denna paragraf ej särskildt omförmild inkomst, som icke är genom fastighetsbevillning beskattad»*, denna punkt icke skulle vara fullt tillämplig med afseende å särskild bevillning för inkomst af skogsafverkning å annans mark — hädanefter som förut — afgaf jag i Andra Kammaren till 1884 års Riksdag motion i syfte att undanrödja de här ofvan omförmälda olägenheterna till följd af beskattningsort m. m., hvilken motion upptogs under n:o 63 och i hvilken äfven andra af Kammarens medlemmar instämde.

Hvarken i utskottsbetänkandet med anledning af motionen, eller under frågans derpå följande behandling i kamrarne framskyntade någon tanke om att här omhandlade rörelse, som, efter mitt förmenande, icke har något med jordbruket eller fastighetsbevillningen att skaffa, skulle kunna undgå bevillning. I Andra Kammaren framhölls derjemte med synnerlig styrka af flere talare (sågverksegare, som derom måste ega speciel kännedom), att skogsafverkningsrörelsen till och med blifvit strängt beskattad genom den bevillning, som blifvit densamma påförd vid sågverken eller lastageplatserna, och fullt säkert torde vara att, åtminstone i Norrland, der sådan rörelse hufvudsakligen drifves, ingen haft någon före-

ställning om, att den ej, såsom laglig och ej särskildt fritagen, också måste påföras laglig bevillning.

Bevillningsutskottet för år 1884 fann ock, att den i motionen begärda ändring kunde vara af behovvet påkallad för vissa delar af landet, men befarade möjligheten af att den kunde vara mindre ändamålsenlig för landet i sin helhet, samt hyste i öfrigt betänkligheter vid att göra ändring uti en bevillningsförordning, som först samma år trädt i kraft, hvadan utskottet hemställde, att motionen icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda; hvilket ock blef Riksdagens beslut.

Då de öfverklagade olägenheterna på grund af beskattningsort allt jemt ökades, och missnöjet i de kommuner, som blefvo lidande, jemväl stegrades, så afgaf jag, för att beifra frågans väl behöfliga skyndsamma lösning, till 1885 års Riksdag å nyo i Andra Kammaren motion i enahanda syfte, upptagen under n:o 39, och deruti äfven nu åtskilliga af Andra Kammarens medlemmar instämde.

Genom sin förberedande pröfning af sistnämnda motion kom bevillningsutskottet till det resultat, att det ingalunda är nog bestämma, *hwarest* inkomst af afverkning af skog på annans mark skall beskattas; stadgande måste ock ovilkorligen finnas derom, att sådan rörelse *skall* beskattas, och derom saknas föreskrift i § 8 bevillningsförordningen, hvartill kom, att, då det ej vore ovanligt, att sådan rörelse af en person eller ett bolag drefs inom 20 å 30 olika kommuner, kanske belägna i flera län, och klagan förspordes öfver benägenhet hos de underordnade beskattningsmyndigheterna att i egna kommuners intresse i allt för hög grad beskatta sådan rörelse, så hemställde utskottet äfven denna gång, att motionen icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda, hvilken hemställen ock af Riksdagen bifölls.

Af frågans behandling så väl inom utskottet som inom kamrarnes torde framgå, att en skyndsamt utredning af omförmälda beskattningsförhållanden i alla händelser vore af behovvet påkallad, och anhåller jag, med hänvisning till mina ofvan åberopade motioner i Andra Kammaren, n:o 63 år 1884 och n:o 39 år 1885, till frågans belysning få ytterligare anföra:

Den rörelse, hvarom här är fråga, är jemförelsevis ny inom vårt land; — den torde knappast hafva uppnått ett femtiotal af år, och sin största utsträckning har den vunnit i Norrland.

Efter att skogen genom särskilda köpekontrakt blifvit skild från hemmanet och öfvergått i annans ego, öppnar nye egaren en också från hemmansbruket alldeles skild rörelse för skogens afverkning samt virkets

försågning och försäljning, och det är beskattningen af denna rörelse, hvarom frågan här egentligen rör sig.

Sedan från hemmanet och jorden blifvit bortsåldt mången gång dess värdefullaste del, så nedsattes också taxeringsvärdet å detsamma.

I några orter funno nu taxerings- och pröfningsnämnderna skäligt och lagligt, att, då den förr i sammanhang med fastigheten taxerade skogsrörelse öfvergått i annans ego, så måste ock bevillning påföras nye egaren i förhållande till den andel han i egendomen hade köpt.

Men en sådan uppfattning vann dock icke kongl. kammarrättens godkännande och nye egaren af skogen befriades för all fastighetsbevillning för densamma.

Den rörelse, som af dessa skogsköp uppstod, har likväl varit den mest vinstgifvande och största, som på senare tider drifvits i vårt land, och den uppfattning börjar nu mera och mera att göra sig gällande, att den för många orter varit och är till större skada än gagn.

Det har förr knappast fallit någon in, att den del af rörelsen, som ger största vinsten och utgör dess *egentliga föremål*, nemligen skogsafverkningen, kunde undgå beskattning, och tvist härom har — såvidt känt är — icke heller uppstått — men väl om beskattningsorten.

Den ståndpunkt frågan emellertid numera intagit, skall jag närmare söka belysa med ett exempel.

Korsnäs sågverksaktiebolag drifver skogsafverknings- och sågverksrörelse inom Kopparbergs län och bolagets såg är belägen i Kopparbergs socken, hvaremot utskeppningen af virket sker öfver Gefle.

Taxeringskomitén i *Gefle* för år 1883 påförde sagda bolag bevillning för dess rörelse derstädes efter en inkomst af 329,545 kronor, hvilket belopp pröfningskomitén nedsatte till 292,928 kronor.

Pröfningskomitén i *Kopparbergs län* samma år påförde deremot bolaget bevillning efter en inkomst af 274,159 kronor, deraf 241,043 kronor i Kopparbergs socken och 33,116 kronor i Gefle.

Kongl. kammarrätten ändrade genom utslag den 17 november 1884 denna taxering så, att bevillning för 182,773 kronors inkomst påfördes i Gefle och för 91,386 kronor i Kopparbergs socken.

Taxeringsnämnderna för år 1884 påförde samma bolag bevillning i *Gefle* för en inkomst af 254,536 kronor och i *Kopparbergs socken* för en inkomst af 357,634 kronor.

Gefleborgs läns pröfningsnämnd godkände den af taxeringskomitén påförda bevillning för rörelsen i Gefle (taxerad till 254,536 kronors inkomst), hvaremot Kopparbergs läns pröfningskomité nedsatte taxeringen i Kopparbergs socken till 256,000 kronors inkomst.

Af pröfningsnämnderna år 1884 blef alltså bolaget taxerad för sammanlagdt 510,536 kronors inkomst.

Genom kongl. kammarrättens utslag den 8 oktober 1885 nedsattes denna taxeringssumma till femtiofyra tusen åtta hundra aderton (54,818) kronor, deraf hälften påfördes i Gefle och andra hälften i Kopparbergs socken.

Bland skälen till denna nedsättning var, enligt kammarrättens utslag, att den inkomst bolaget beredt sig genom afverkning af 301,167 stycken sågtimmerträäd å egne och andras skogar (som sannolikt gifvit cirka 500,000 sågtimmer), måste anses vara att hänföra till sådan afkastning af fast egendom, som genom fastighetsbevilningen redan är beskattad.

Finansdepartementet, under hvares pröfning frågan drogs, godkände i resolution den 6 december 1886 kammarrättens utslag.

Att inkomstbevilningen för alla andra skogsafverknings- och sågverksaktiebolag i riket hädanefter skall komma att taxeras efter enahanda grunder, som nu tillämpats för Korsnäs bolag, torde vara gifvet.

Det nedsatta taxeringsvärde å hemman, som genom skogsafverkningsrättens afytttrande till bolag eller enskilde naturligtvis hade en nedsatt fastighetsbevilning till följd, har visserligen hittills blifvit ganska rikligt ersatt genom inkomstbevilning för skogsafverkningsrörelse å annans mark; men efter en sådan tydning af gällande bevilningsstadga, som jag här ofvan påvisat, kommer denna bevilning nu att försvinna, ty de 54,818 kronor, som enligt kammarrättens utslag den 8 oktober 1885 påförts Korsnäs bolag, röra endast bolagets sågverksrörelse i Kopparbergs socken och utskeppningsrörelse i Gefle.

Starka skäl tala för att detta icke var Riksdagens mening år 1883, då ny bevilningsförordning antogs, och icke heller ger kongl. propositionen samma år, rörande allmänna bevilningen, någon antydning i denna riktning. Knappast hade då någon den föreställning, att icke bevilningsförordningens § 8 mom. 2 litt. d. vore fullt tillämplig med afseende å bevilning för inkomst af den skogsafverkningsrörelse, som i så vidsträckt skala drifvits och drefves såsom sjelfständig rörelse, skildt från jordbruksrörelsen, och som genom den påförda bevilningen hitintills tillfört statsverket så betydliga bidrag.

Den tanken måste då ligga nära för handen, att ifrågavarande bevilning försvunnit endast till följd af ett ofrivilligt förbiseende i § 8 bevilningsstadgan.

För att framkalla rättelse uti dessa missförhållanden, som ock för att afhjelpa de stora olägenheter, som uppkommit derigenom, att inkomst

af skogsafverkningsrörelse blifvit påförd bevillning på helt annan ort, än der den drifvits, anhåller jag, med åberopande af mina ofvan nämnda motioner till 1884 och 1885 års Riksdagar, vördsamligen få föreslå,

att till gällande bevillningsförordningen, § 8 mom. 2, måtte fogas en punkt af följande innehåll: »inkomst genom skogsafverkning eller försäljning af skog å annans mark» samt att äfvenledes till samma förordning, § 12, måtte fogas ett moment af följande lydelse: »innehafvare af rätt till afverkning af skog å annans mark, för inkomst deraf: der skogen är belägen».

Stockholm den 27 januari 1887.

Nils Farup.

Uti denna motion instämma:

E. Petter Jonsson.

P. O. Eriksson.

S. M. Olsson.

P. A. Hellgrén.

Liss Ol. Larsson.

M. Tysk.

A. Sundström.

A. Hansson.

O. N. Wagenius.